

„Dicsőség a magasságos mennyeekben az Istennek, a földön béke és az emberekhez jóakarát“.

UNITÁRIUS ÉLETT

XIII. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM

1959. DECEMBER HÓ

„Meg kell szokjuk, hogy nem a világ van az Egyházért, hanem az Egyház a világért“

(Részlet Pethő István püspöki helynök évi jelentéséből, az 1959. november 22-én tartott köri közgyűlésen.)

Evi jelentésemet, mint hívő ember, most is Isten iránti hálával kezdem. Legyen hála Istennek, aki öröktől fogva van, lényegében és személyében oszthatatlan, ki nem csak létrehozta a nagy Mindenséget, hanem törvényeivel fenntartja és kormányozza ma is s kifogyhatatlan szeretettel van irántunk — legyen hála neki, — hogy ismét együtt lehetünk s mint a Magyarországi Unitárius Egyházkör legfelsőbb törvényhozó és kormányzó szerve Anyaszentegyházunk lelki és anyagi dolgaival, legsajátosabb életproblémáinkkal foglalkozhatunk. Hála az egészségért, legutóbbi ülésünk óta végzett minden munkánkért, a megvalósított tervekért, az elért eredményekért. Ezért a derült és megnyugtató történelmi atmoszféráért, amely az utóbbi időben jótékonyan lepte el úgyszólván az egész világot. Azért az okos napsugárért, amely a világ legjobbjainak a lelkéből kiáradt és megolvasztotta a hidegháború kemény jéglakaróját s most mint valami áldott tavaszi áradás bizakodó reménységgel tör be a lelkek legrejtettebb zugaiba és jóreménységgel vidámítja fel a holnap ábrázatát. Ilyenkor nekünk, unitáriusoknak egy kicsit megmelegíti a szívünket a jogos önértzet, mert íme a szemünk előtt válik nyilvánvalóvá, hogy az élet mellettünk tesz tanúbizonyságot, nekünk ad igazat, amikor küzdünk az ellen a teológiai okoskodás ellen, amely az embert az első bűnben elesett, megtorpant, csatát veszített, akaratonküli, jóra képtelen kárhuzatos lénynek mondja. Unitárius vallásunk szemléletéből nézve a dolgokat és az eseményeket, ez az egész életet, talán soha sem volt olyan világos és nyilvánvaló Egyházunk keretein belül, de azon kívül is, hogy hivatásunk és legfontosabb egyházi feladatunk — mondhatom így keresztény missziónk — szakadatlanul hirdetni, valósággal beleprédikálni a mindennapi életbe az evangéliumot unitárius módra. Az orthodoxiákkal szemben, a jézusi derűs, pozitív, az ember jóképességeiből fakadó keresztény szemléletet hirdetni. A mi egyházi szolgálatunk ebben a mostani társadalomban így fogalmazható meg: Minden nap külön megvívni a harcunkat az ellen a gondolat ellen, amely folyton afelett siránkozik, hogy itt a földön a siralom völgyében járunk és élünk. Megesett és elesett emberek kárhuzatos világa ez a föld, melyről jobb ha minél előbb menekül az, aki tud. Csak egyedül a kegyelem, amely ingyen adódik Krisztus vére által, egyedül ez teszi még lehetővé és tűrhetővé itt az életet. Mondom minden nap megküzdeni ezzel a fel-fogással és vele szemben hirdetni az Evangélium életörömét. A nagy építkezések és megépülések klasszikus korát éljük, melyben gigantikus erővel bontakoznak ki, rakéta-gyorsasággal, egy idvezült világ körvonalai. Atyámfiai, akik az ország legkülönbözőbb részeiről jöttek egyházközségeik képviselőiként, bizonyára otthon a saját környezetükben is látták és tapasztalták ezeket a dolgokat. Hiszen ma már nincs egyetlen röge ennek az országnak, amely öntudatra ne ébredt volna, meg ne mozdult volna. Tudom azonban, hogy az emberek nagy általánosságban úgy élik életüket, hogy nem veszik észre, ami közvetlen környezetükben történik. A pestiek nagy többsége nem ismeri a Fővárost. Habár — hála az új ember új életstílusának — e tekintetben is roppant változásokon mentünk át. Az volna legjobb, ha egy szellemi Helikopterrel rövid idő alatt körbejárhatnók az országot, vagy ha egy lelki televízió nézőlapján lepergethetnók pillanatszerűen mindannak, ami végbement itt nálunk az utóbbi három esztendő alatt. Az egyikhez még nincs meg a technikai felszerelésünk, a másikhoz pedig az én képességeim tűnnek és bizonyulnak kevésnek. Azért egyszerűen csak arra hívom fel Atyámfiaiainak figyelmét, hogy a közgyűlés alatt — ne sajnálják, — vegyék maguknak azt a fáradságot és a Hőgyes Endre utcából menjenek ki néhány percre az Üllői útra és a Nagykörútra s nézzenek szét itt a mi házuk körül. Ha az ember visszagondol arra, hogy 1956-ban az ellenforradalom idején milyen siralmas romhalmaz volt itt körülöttünk ez a városrész és most látja ezt a megfiatalodott, megszépült negyedet, mely valósággal ékessége gyönyörű Fővárosunknak, szinte úgy tűnik fel mintha évtizedek múltak volna el azóta, mert alig akarjuk elhinni, hogy az ember ilyen rövid idő alatt mindezt megalkothatta. Pedig ezek az újjászületett utcasorok együttesen is csak egyetlen mozaikja annak a hatalmasan színes életképnek, mellyel népünk benső lelki képességeit és erejét külső formába öntötte ezen idő alatt. Napokig lehetne sorolni talán az eredményeit annak a tervszerű munkának és gazdálkodásnak, amellyel épül az új, a szép, a szociális a régi, korhadt, kiélt világ helyére. Itt a közelünkben a legszemléltetőbb a Valéria Telep átalakuló képe. Jól emlékszem még a 30-as évek legelején egyik családunk vendége voltam a Valéria Telepen esküvői vacsorán. Az egyetlen szoba, melyben az öttagú család lakott, közvetlenül az utcára nyílt. Fülledt nyári este volt. Nyitva kellett hagyni az ajtót, mert a kis számú vendégsereg túl népes volt a szoba méreteihez képest. Vacsora közben az asztal alatt patkányok szaladgáltak és ugráltak a cipőnkön át, s mint egykor Lázár a gazdag asztaláról, valósággal kikövetelték a morzsát maguknak. Azon a helyen ma gyönyörű modern 4-5 emeletes bérházak húznak el egymás mellett hosszú sorban és díszei a Fővárosnak. Az Ecséri úti kőtemplomból, melyet abban az időben építettek a Főváros költségén, most kilépett az Evangélium és elárasztotta a templom környékét: Isten megfagyott, betűkbemeredt beszédjét az ember csodálatos módon megelevenítette s ha eddig kétségbevonta a világ, most kénytelen lesz beismerni, hogy épül a földön a mennyország. És ez az, amiről mi kezdetől fogva prédikálunk, hogy Istenországát és az embert nem lehet, nem szabad egy-

mástól elválasztani, mert mit ér a menny, ha nincs lakója és mit érne az élet, ha az ember örökké a Sír-
lomvölgyében lakna! Amikor az Anyaszentegyház dolgaival foglalkozunk legelsősorban ezt kell tudomásul
vegyük. Azt, hogy itt élünk, ebben a tervszerűen és rohamosan épülő világban. Ide tartozunk. De nem úgy
mint a fagyöngy, nem úgy mint valami élősd, hanem mint szerves része ennek a világnak. Természetesen
más környezetben, más megbízatással, más életstílussal, más feladatok teljesítésére kell vállalkoznunk. Le
kell mondjon az Egyház arról a hozzá nem méltó állapotról, amelyben azelőtt élt, hogy a világ kiszolgálta
az Egyházat. Az adóhivatal beszédre a hívektől az egyház adóját is. A hivatali főnök gondoskodott róla,
hogy a beosztottal ne maradjanak el az istentiszteletről s általában kötelező volt minden, amire az Egyháznak
szüksége volt. Meg kell szokjuk azt, hogy nem a világ van az Egyházért, hanem az Egyház van a világért
és lejárt annak az ideje, amikor az Evangélium hirdetői elvonulhatnak a pusztába s megkövetelik, hogy a
nép oda menjen a kiáltó szót meghallani, hanem abban az időszakban élünk, amikor Jézus parancsa és irá-
nyítása mellett el kell menni és az Evangéliumot el kell vinni a népekhez. Elmenvén tegyetek tanítványokká
minden népeket — adta ki a parancsot Jézus a tanítványoknak. Az Evangélium prédikálásában pedig népi de-
mokratikus hazánk kormánya nem csak hogy teljes szabadságot biztosít az Egyházaknak, hanem mindazt az
anyagi támogatást, amit az Állam és az Egyház megegyezése idején az Állam magára vállalt, annak ellenére,
hogy az Egyezmény értelmében már 10 évvel ezelőtt megfelelő százalékos arányban csökkentette volna, teljes
összegében folyósította a többiekkel együtt a mi Egyházunknak is. Kérésrel fordultunk, az Állami Egyház-
ügyi Hivatalhoz, hogy a következő 1960. év folyamán is változatlanul folyósítsa az államsegélyt. Az Egyház
munkaterülete különben is elsősorban a lélek roppant birodalma. És ez nem lekicsinyelendő terület, mert vég-
eredményben minden a lélektől függ. A békéért érzett felelősség lelke mozdult meg és bontotta ki a lehe-
tőség útját annak, hogy a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok két vezéregyházi vezetője a világ nagy
megkönnyebülésére találkozhattak. A békéért érzett felelősség lelke mozdult meg és tette lehetővé, hogy a
két nagyhatalom a korszak legfontosabb kérdésében, a leszerelés ügyében együttes javaslatot terjesztett elő
az ENSZ politikai bizottságához. Ennek alapelveit ismertette Hruscsov a Szovjetunió miniszterelnöke az
ENSZ szeptember 18-i ülésén. Az Egyház feladata és hivatása ezekben az időkben valóban evangéliumi fel-
adat. Egyenként, ha lehet megevangélik a híveket, hogy a békesség lelke és szelleme elhatalmaskodjék
a világon. A szociális igazság és az evangéliumi szeretet ha egyszer kezétfoghatnak egy nemzedék lelkében,
nekünk lesz a legtöbb reménységünk és örömünk belőle, hiszen mi szüntelenül ezt az adventi Evangéliumot
prédikáljuk: „Elközelített a mennyeknek országa”. Az az ország, amelyet mi Jézus óta Istenországának ne-
vezünk és amelynek ismertetői: az Igazság, Béke és a Szentlélek által való Öröm. Ennek az országnak
a munkálása és építése a hívek lelkében, ez az Anyaszentegyház egyetlen feladata. Ebben kell nekünk, lelki-
pásztoroknak foglalatosságnak lennünk nap mint nap. Ez a gondolat kell áthassa igehirdető szolgálatunkat
és kell vezessen pásztori látogatásaink rendjén, amikor a híveket otthonaikban, munkahelyeiken, szórakozá-
saikban, vagy a betegágyuknál felkeressük, meglátogatjuk. Az orvos a látogatásaira viszi a vérnyomás mérőt,
a lelképásztoroknak is van ilyen finom mechanikai műszere, amellyel az Evangéliumi békesség és szeretet mér-
cége alá veszi híveit és igyekszik odahatni, hogy a lélek egészségét izgága gondolatok, zúzó érzések sehol
meg ne zavarják, mert a hívek egyenkénti jóléte és lelki egészsége adja meg az Anyaszentegyház nagy egy-
ségének békességét, lelki harmóniáját.

Másodszor Afrikában 1924—1927

Részlet Albert Schweitzer „Életem és Gondolatom”
(My Life and Thought) című művéből.

Ezekben a korai hetekben történt egy napon, hogy egy idősebb fakereskedő ebédelt nálunk, aki már több-
bé-kevésbé „afrikaivá vált”. Mikor felkeltünk az asz-
taltól, úgy gondolta, kötelessége valami szepet mon-
dani nekem, és így szólt: „Doktor úr tudom, hogy ön
gyönyörűen játszik a harmoniumon. Én is nagyon
kedvelem a zenét, és ha nem kellene sietnem, hogy
hazaérjek, mielőtt a vihar kitör, megkértem volna,
játssza el nekem Goethe egyik fugáját”. A paciensek
száma állandóan emelkedett, úgy hogy 1924-ben és
1925-ben két orvost és két ápolónőt kellett kérnem
Európából. Végül 1925 őszén elmondhattam, hogy a
kórház újjáépült, és nagyon örültem a kilátásnak,
hogy esteimet a Szent Pálról szóló munkának szentel-
hetem. És akkor — mivel az egész országban a fairság
miatt elhanyagolták az élelmiszerek termelését — sú-
lyos éhínség kezdődött. Ugyanekkor rettenetes vér-
hasjárvány ütötte fel a fejét. Ez a két esemény hosszú
hónapokra teljesen lefoglalt mind engem, mind segí-
tőimet. Számos utazást kellett tennünk két moterosó-
nakunkon, a Tak sa mycket-en és a Raarup-on (az
egyik svéd, a másik jütlandi barátok ajándéka volt),
hogy más eleség híján, elegendő rizset tudjunk össze-
gyűjteni a vidékről, kórházi betegeink ellátására. A
vérhasjárvány világosan bebizonyította a szükségsze-
rűségét annak, hogy a kórházat egy szélesebb telekre
kell áthelyezni, mivel a jelenlegi helyén nem tudtuk
tovább bővíteni, mert a terület, mely rendelkezésemre
állt, vízzel, mocsárral, vagy meredek domboldallal volt
körülhatárolva. Az itt felállított épületek elégségesek
voltak a korábbi idők ötven betege és kísérőik szá-
mára, de semmi esetre sem feleltek meg a mostani 150
betegnek, akikről napról napra gondoskodni kellett.
Én már tulajdonképpen az újjáépítés alatt gondoltam
erre, de úgy reméltem, hogy a betegeknek ez az óriási

száma csak időleges jelenség. Most azonban a vérhas-
járványra ráadásul új veszély mutatkozott, mely a
kórházat fenyegette, mivel nem volt külön osztályom
a fertőző betegek számára. Így, mivel lehetetlen volt
a vérhasban szenvedő betegeket a többiektől elkülö-
níteni, ahogy az különben kívánatos, az egész kórház
kezdett megfertőződni. Rettenetes időszak volt ez!

Másik nagy hiányosság volt, hogy nem volt elegendő
hely az elmebetegek számára. Gyakran kerültem olyan
helyzetbe, hogy képtelen voltam felvenni veszélyes
őrülteket, mivel a két rendelkezésre álló cella foglalt
volt! Így aztán nehéz szívvel ráerőszakoltam magam
a nagy elhatározásra, hogy áttelepítjük a kórházat
három kilométerrel felfelé a folyó partján, egy térség-
re, ahol majd a szükséges méretűre tudjuk bővíteni.
Bízom munkatársaimban, s ezért meg mertem koc-
kázni, hogy az áthelyezés során új, hullámlemezről
készült kunyhókkal helyettesítsük a régi bambusznád-
kunyhókat, melyeknek raffia-levelel tetőzete örökös ja-
vítást igényelt. Hogy a kórházat árvizek és hegyipata-
kok ellen megvédjem, amelyek a heves zivatarok után
zúdultak alá a dombról, modern ősemberként egy
falut építettem cölöpökre, egy falut — hullámleme-
zekből. Az orvosi munkákat csaknem teljesen kollé-
gáimra hagytam, dr. Nessmanra (egy elzászi), dr. Lau-
terburgra (egy svájci) és dr. Trensre (szintén elzászi),
aki Nessemannak jött segíteni. Én magam másfél évig
a munkásokat ellenőriztem és irányítottam, akik a ki-
választott terepen a növényzetet vágták és az épülete-
ken dolgoztak. Ezt a munkát kénytelen voltam magam
végezni, mivel az „önkéntesek” állandóan változó osz-
taga, melyet betegek kísérőiből és lábadozó betegekből
toboroztam, senki másnak nem engedelmességet,
csak az „öreg doktornak”. Ebben az időben történt,
amíg egy csoport favágó bennszülött előmunkásaként
dolgoztam, hogy megérkezett a hír, mely szerint a
prágai német egyetem filozófiai fakultása a megtisz-
telő doktori címet adományozta nekem.
(Folytatjuk) Fordította: Pethő László

Az evangélium fényénél...

Hogy legyen Karácsony.

„Készítsétek az Úrnak útját és egyengessétek meg az Ő ösvényét.”

(Mt. III. 3.)

Most még Advent van, amikor én e sorokat írom és lehet, hogy már Karácsony lesz, amikor te olvasod. En azért írom, mert szeretném, akarom, hogy valóban legyen Karácsony! Persze ez nem megy olyan könnyen. Le kellene mondjunk egy 2000 éves szokásunkról. Arról, hogy az Adventet csupa várakozással töltsük el. Várjuk, hogy legyen Karácsony. És ehelyett azt kellene tennünk is valamit annak érdekében. Legalább mi unitáriusok így kellett lássuk a dolgot, mert Advent csak addig volt a várakozások roppant feszült ideje, amíg Jézus meg nem érkezett. Akkor a teremtett világ jogosan várt. Mi azonban, akik nem a második eljövétel reménységével, mint valami lelki vérátömlesztéssel tápláljuk hitünket, hanem az első eljövétel áldásából kívánjuk meggazdagítani életünket, nem engedhetjük meg magunknak azt, hogy a várakozás tehetetlenségével adjunk tartalmat Adventünknek, hanem tennünk kell valamit annak érdekében, hogy legyen Karácsony Jézussal új irányt vett az egész egyetemes emberi élet. A várakozás passzivitásából átbillent a mutatott példa megélésének nagy cselekményébe. Attól kezdve a valóban keresztény ember számára Advent olyan, mint a várandós anya terhességi idején. Állandó várakozásban van ugyan, de ez nem valami tétlen várakozás, hanem folytonos készülődés. Egész lényében egyetlen gondolat, egyetlen érzés izzik. Odaforrt minden porcikájával a beteljesülés szent cselekményéhez. Talán még álmaiban is készülődik. Gondja van mindenre. Az első pólyahuzattól a színes takaróig bevásárol, elkészít, rendberak mindent. Egész lényét áthatja, telíti az érkezés reménységének boldog diadalérzése. És a beteljesedés idejére valósággal megéri a teste és lelke egyaránt.

Valahogy így van a keresztény ember is Advent idején. Nincsen egy pillanatnyi nyugta. Benne él egész emberségével a karácsonyi gondolatkörben. Tudja, hogy Karácsony a szeretet kiteljesedése, vagy ha úgy tetszik a beteljesedett szeretet diadalünnepe. És mert a szeretet kiteljesedése nélkül nincs, nem lehet Karácsony, állandóan azon van, hogy elhárítson minden akadályt a szeretet útjából. S nem a más portáján akar rendet teremteni, hanem a magáén. Önlelkén, a maga emberségén dolgozik szakadatlanul. És tutosan dolgozik. Úgy mint az útcinálók. Elegyengeti a göröngyöket, betölti a süppedékeket. Készíti az ösvényét a békesség szekereén érkező tiszta és igaz szeretetnek, mert tudja jól, hogy a világ rendjéhez szorosán hozzátartozik az, hogy az ő lelkében és életében is rend legyen.

Az rendjén volt, hogy azelőtt várt a világ. Hiszen hiányzott valaki, aki a gazdag ifjúnak megmondja, hogy miképpen mehetne be a mennyeknek országába. A samáriai asszonyt felvilágosítsa, hogy az igazi istenimádás nem azon fordul meg, hogy melyik hegyen, vagy melyik templomban imádják, hanem hogy lélekben és igazságban imádják Istent. Nem volt, aki eligazítsa a tékozló fiút, hogy hazataláljon, hol az Atyja megbocsátó boldog szeretettel várja. Nem volt, aki a farizeusoknak a Törvény valódi értelmét adja s a kapernaumi százados hitét egész Izrael előtt meg-

KEDVES OLVASÓINKNAK ISTENTŐL ÁLDOTT
KARÁCSONYI ÜNNEPEKET ÉS BOLDOG ÚJÉVET
KÍVÁNUNK.

dicsérje és a pór nép fiait királyi mennyegzőre vigye. Amióta azonban Jézus mindezeket és még sok más üdvösséges dolgot mind megcselekedett, azóta vétkes mulasztás minden tétlen várakozás. Hanem ahelyett keresztény hősiességgel kell mindnyájan elsősorban önmagunkban készítségünk az útját és egyengessük az ösvényét, más szóval, megteremtsük a lehetőségét annak, hogy legyen Karácsony. Addig kell hát egyenként dolgoznunk önmagunkon, mint valami Jézusfaragó emberek, amíg eltávolítunk magunkból minden akadályt s megtisztult szívvel, újjászülető lélekkel így kiálthatunk fel:

Uram, várlak! Nincs már akadály, sőt megvan minden feltétele, szülessél meg hát bennem, hogy legyen Karácsony! Ahhoz, hogy az egész keresztény világ befogadhassa, magáévá tehesse, megélhesse a karácsonyi szeretet diadalmas szépségét, üdvösséges erejét, szükség, hogy ennek a lehetőségét önmagunkban megteremtsük. Cselekedjünk hát meg egyenként, mindnyájan készítsük el és egyengessük meg az ösvényét a saját lelkünkben, hogy legyen Karácsony. Ezzel a kiteljesülő szeretettel köszöntlek és kívánok neked testvérem boldog ünnepet. Ámen.

Pethő István
püspöki helynök

„MONDANAK A PÁSZTOREMBEREK EGYMÁSNAK: MENJÜNK EL MIND BETHLEHEMIG, ES LASSUK MEG A DOLGOT, AMELYET AZ ÚR MEGJELENTETT NEKÜNK.” (Luk. II. 15.)

*

„NE FÉLJETEK, MERT IME HIRDETEK NEKTEK NAGY ÖRÖMET, MELY AZ EGÉSZ NÉPNEK ÖRÖME LESZEN: MERT SZÜLETETT NEKTEK MA A MEGTARTÓ, KI AZ ÚR KRISZTUS, A DAVID VÁROSÁBAN.” (Luk. II. 10—11.)

Az UNITÁRIUS ÉLET olvasóihoz

Szeretettel köszöntöm olvasóinkat, kedves Atyámfiait. Azt hiszem nem kell bizonyítgassam, hogy gondolatban gyakran vagyok együtt olvasóinkkal. Erre igazolások az írásaink. A problémák akár anyagiak, akár lelkiek, mindig közösek. Az Unitárius Élet sorai lecsapódott, betűkbe kristályosodott lelki rezgések. Az életből jönnek és az életbe térnek vissza, mert életet akarnak. Az unitárius élet az általános emberi életet jelenti, melyet mi magunk élünk emberségesen, unitárius módra. Ismertetői az evangéliumi örömmel teljes derű, az emberi akarat erejétől megszentelődött határozottság, a szív legbensejéből származó jószándék. Mindezeket jótékonyan szövö át és fogja egybe a tiszta lelkiismeret. Ezekben a hetekben szerte a világon mérlegelt készítenek az emberek egy évi munkájukról. Összeadják a tartozik és követel-oldalt és a két végösszeg különbségéből állapítják meg, hogy eredményesen dolgoztak — vagy sem. Mi is elkészítjük mérlegünket. Megállapítjuk, hogy olvasóinkkal szemben még igen sok tartozásunk van. Boldogan várjuk az új esztendő, hogy törleszthessünk. De vannak követeléseink is. Az elmaradt előfizetési díjak. Testvérem, ha te is az adósaink közé tartozol, atyafiságosan kérlek, tégy eleget kötelességednek. Szívességedet munkatársaim nevében is köszönöm. Jó egészséget adjon Isten.

Pethő István
püspöki helynök

Figyelemreméltó tanulmány jelent meg a közelmúltban a „Magyar Nyelv” című folyóirat különnyomataként Gyallay Domokos atyánkfiának, a kiváló ironik a tollából. Ez a rendkívül érdekes tanulmány meglepetést jelent mindazok számára, akik Gyallay Domokos több évtizedes érdemes írói munkásságát figyelemmel kísérik. Gyallay Domokos, aki a magyar elbeszélő irodalom egyik jellegzetes és kedvelt művelőjeként vált ismeretessé az olvasóközönség széles körei előtt, ezúttal a magyar nyelvtudomány televényébe mélyesztette értékes nyelvi leleteket feltáró ekéjét, fürge mozgású írói tollát.

Tanulmányára, mely „A székely őstörténet nyomai az élőnyelvben” címet viseli — elsősorban a tudósok figyeltek fel. Rásonyi László egyetemi tanár pl. hangoztatta, hogy a székely-eredet kérdésének megoldásában, a sok próbálkozás után, Gyallay Domokos tétélei esetleg döntő eredményt hoznak. O maga középázsiai török forrásokra hivatkozva mutatott rá Gyallay következtetéseinek helyes volta.

A tanulmány különben a fehér ló meséjét fejtegeti s ennek a székely közszólásnak a magyarázata: „Mi székelyek rokonok vagyunk apáról, anyáról (Adámról, Eváról) s a fehér lóról”. Gyallay kimutatta, hogy a székelyek a fehér lovat állatóságuknak, totem-állatnak vallották és így eredetüket azok között a népek között kell keresni, akik hasonló vagy azonos hiedelemben éltek. Gyallay — amint kifejezi — a fehér ló hátán a hun-avar népek közösségébe érkezett meg. Nyelvtudományi jártasság nélkül is megállapíthatjuk, hogy ezek a fejtegetések egészen meggyőzőek. Nekünk unitáriusoknak pedig azért is kedves olvasmányunk lehet, mert anyagát, túlnyomórésztben unitárius emberektől, főleg nyikómentiektől gyűjtögette, és Kriza Vadrózsára hivatkozik. Az olvasó mindenestre azzal az érzéssel teszi le kezéből ezt a — szerzőjére jellemzően fordulatú, élénk nyelven, világos okfejtéssel megírt — tanulmányt, hogy Gyallay Domokos eddigi szépírói sikereit most már a tudomány területén is öregbítette, s meg kell állapítanunk, hogy nem „előkelő idegen”ként, hanem jól forgoló, avatott nyelvutató érdemeivel. Erdeklődéssel várjuk az illusztris szerzőtől — amint erről tanulmányában egyébként említést is tesz — a „fehér ló” témakörének történelmi és néprajzi vonatkozású feldolgozását, illetve megjelentetését. Szerző néhány kérdést intéz lapunk hasábjain unitárius olvasóközönségünkhöz a következőkben:

1. Szülőfalunkban él-e ez a mondás: mi székelyek rokonok vagyunk apáról, anyáról és a fehér lóról (kancáról, kabaláról).
2. Az úkapa előtt való ősökre, elődökre használják-e ezt a kifejezést: konc eleink idejében.
3. Él-e még a fehér ló fiáról mese s ennek egészét vagy vázlatát kéri a szerző.

KARACSONY két ünnepén valamennyi templomunkban istentiszteletet tartunk úrvacsoraosztással.

ADOMÁNYAINKKAL járuljunk hozzá az Úrasztalának megterítéséhez.

PAPI BÉKEGYŰLESEN vettek részt budapesti lelképásztoraink november 27-én délelőtt az Újvárosháza tanácstermében. A békegyűlésen, amelyet a Hazafias Népfőnt budapesti bizottsága rendezett, a belpolitikai helyzetről, valamint a második 5 éves terv irányelveiről adott rendkívül érdekes tájékoztatást dr. Antos István pénzügyminiszter. Az előadást hozzászólások követték.

PETHŐ ISTVAN püspöki helynök részt vett a Magyarországi Baptista Egyház Országos közgyűlését megnyitó istentiszteleten, november 25-én és üdvözlőt mondot a gyűlésnek nevében.

Id. ORBÓK SÁNDOR fiait, budapesti gyűléseztünk egyik legbuzgóbb tagját az egyházközség közgyűlése tb. keblitancsossá választotta, s a választást az idei Egyházközi Közgyűlés megerősítette. Szívvel gratulálunk.

KELEMEN MIKLOS füzegymartai lelkész a fia az Egyházközi Közgyűlés múlt évi határozata alapján hirdetett teológiai tárgyú pályázatra „Márkus György dogmatikai és etikai elvei” és „Az unitárius erkölcsök a jelenkor erkölcsi felfogásában” című tanulmányait küldte be, melyeket Egyházközi Tanácsunk pályadíjra alkalmasnak talált. Lelkész afiának további sikereket kívánunk.

NYUGDÍJALAPUNK 221,374—VIII. számú csekkszámlájára az alábbi adományok érkeztek: Dr. Gálffy Zoltán 100,—, Komlóssy Gyula 30,—, Kádár István 20,—, N. N. 20,—, özv. Jáky Nándorné 10,—, Zsakó István 6,— Ft. — A jószívű adakozót szereti az Úr!

FEJZHEZ RÖGZITHETŐ használt hallócsövet keres megvételre unitárius atyánkfia. Cím: a kiadóban.

HALOTTAINK. Dr. Adorjáni Gyula ny. pénzügyi tanácsos afia életének 65 évében váratlanul meghalt. Egyházi közönségünknek hűséges tagja volt. November 28-án temették a rákoskeresztúri temetőben Pethő István püspöki helynök szolgálatával.

Dr. Szombatfalvy György ny. min. főosztályvezető, ny. tanker. főigazgató, a jeles társadalomtudományi író Budapesten váratlanul elhunyt. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A temetési szertartást R. Filep Imre budapesti lelkész végezte. Áldott az igazak emlékezete.

„A kis gyermek pedig növekedék és erősödék lélekben, teljesedve bölcsességgel, és az Istennek kegyelme vala őrajta.” (Luk. II. 40.)

Az Egyházközi Közgyűlésünkről lapunk legutóbbi számában már hírt adtunk s jeleztük, hogy a Magyarországi Unitárius Egyházkör november 22-én a Hőgyes E. u. 3. sz. alatti gyülekezeti teremben tartotta évi rendes Közgyűlését.

A Közgyűlésen az Állami Egyházügyi Hivatal képviselőjében megjelent Veres Pál osztályvezető. Az ülést Györfi István budapesti lelkész, közügyigazgató lélekemező imája vezette be, majd dr. Gálfalvy István főgondnok elnöki megnyitó beszédében meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket. Hangoztatta a hidegháború megszüntetésének döntő fontosságát és az emberiség békés, testvéri egyetértésben való munkálkodásának szükségességét. — A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után a Közgyűlés megkezdte a tárgysorozati pontok tárgyalását. — Különösen nagy érdeklődést és figyelmet váltott ki Pethő István püspöki helynök évi jelentése, amely felölelte Egyházköri életének minden fontosabb problémáját, rávetítve azokra új életünkben fakkadó korszerű feladatainkat. A nagy helyesléssel fogadott jelentés egy részét különben lapunk vezető helyén közöljük. A Közgyűlést a jelentés elhangzása után az elnök főgondnok az istentisztelet idejére felfüggesztette. Népes gyülekezet hallgatta végig a templomban dr. Jakab Jenő hódmezővásárhelyi lelképásztor igehirdetését. Istentisztelet után a Közgyűlés megerősítette a tb. presbiteri választásokat, majd foglalkozott a dévaványai társégyházközség megszüntetésének kérdésével, s az ezzel kapcsolatos vagyoni jellegű ügyek rendezésével. — Az Egyházközi Tanács évi jelentéséből különös helyesléssel vette tudomásul a Közgyűlés az Egyházközi Tanács által a Béke Világ Tanács 10 éves jubileuma alkalmából hozott különböző határozatokat és tett intézkedéseket. — Elismeréssel adózott a Közgyűlés a Teológiai Intézetnek sokáig, komoly és eredményes munkájáért. — Az 1958. évi zárszámadás és 1960. évi költségvetés elfogadása után P. Buzogány Lajos a Közgyűlési Bizottság elnöke terjesztette elő a Bizottság általános jelentését, amelyben a Bizottság — feladatához híven — bírálóit gyakorolt az Egyházközi múlt évi működése felett, elismerését fejezve ki a vezetőségnek eredményes munkájáért. — Végül a Közgyűlés megejtette a választásokat, amelyek során megválasztotta az Egyházközi Közgyűlés és az Egyházközi Tanács 12-12 tagját, a különböző bizottságok és bíróságok tagjait. A megválasztott tagok R. Filep Imre egyházközi főjegyző kezébe letették az esküt. A Közgyűlés nevében Bajor János kocsordi lelkész mondott köszönetet a vezetőség fáradozásáért. Györfi István közügyigazgató záróimája és a 214. sz. egyházi ének elénekése után a Közgyűlés véget ért. Közgyűlés után a tagok a gyülekezeti teremben közében vettek részt.

Az egérről, békáról és héjáról

Heltai Gáspár meséje.

Egy egér futos vala a patak mellett és örömet átalment volna a vízen, de nem lehetett. Találván egy békát a parton, tanácsot kérde tőle, miképpen mehetne által a vízen. A béka vévén egy fonalat, megkötötte az egérnek a lábát az ő lábához mondván: ülj a hátamra és én általviszlek. Tartsd keményen magadat! Midőn hátára ült volna a béka beszökellék a vízbe és úszni kezd. De midőn a közepén volna, be kezdte merülni a vízbe és az egeret maga után kezdte vonni a víz alá. Eszébe vévén a nyavalyás egér, mi volna a békának szándéka, lepocskodni és tusakodni kezdte a béka ellen. Midőn ez okáért ketten eképpen veszekednének a víz színén, meglátta egy héja az egeret, és alászállván herтелен megkapá az egeret és fel kezdé az égbe vinni. És íme tehát rajta függ a fonalon a béka is. És leülvén, mid a kettőt megöle.

Értelme: E fabulával megjelenti Ezópus, mi legyen a hamisságnak és álnokságnak jutalma. Mert igaz az Isten, ki mikoron látja, hogy hamisságból valaki másnak veszedelmére jár, az ő áldott bölcsességéből úgy rendeli azt az igyeközetet, hogy nem másnak, hanem főképpen magának árt vele. Igaz ezekért a közmondás, hogy valaki a más ember lovának vermet és az önmaga levőnek nyaka szegik meg benne. Jobb ezekért embernek, jámbornak lenni és felebarátjával igazán cselekedni és tiszta szívvel, minden álnokság nélkül.

UNITÁRIUS ÉLET

Laptulajdonos a Magyarországi Unitárius Egyházkör Felelős szerkesztő és kiadó: Pethő István.

Évi előfizetési díja 12 forint.

Budapest, IX., Hőgyes Endre utca 3.

Táv: 137—186. Csekksz.: 50 561.

592714/2 — Zrínyi Nyomda, Budapest.

Dr. Keoplay Imréné
Budapest
XII Torbágyi u. 2/c.